C 21121 **(Pages : 4)**

P.G. ENTRANCE EXAMINATION, APRIL 2022

SANSKRIT LANGUAGE AND LITERATURE

Time : Two Hours Maximum : 100 Marks

I. Answer *all* questions :

Choose the correct answer from the four given in brackets :

कोष्ठात् चतुर्षु समुचितमुत्तरमादाय लिखत । सर्वे प्रश्ने समाधेयाः :

1. पीतम् अम्बरं यस्य सः– पीताम्बरः– अत्र समासः कः ?

(A) द्वन्द्वः (B) तत्पुरुषः

(C) बहुव्रीहिः (D) अव्ययीभावः

2. सरसिजमनुविद्धं शैवलनापि रम्यम् । अत्र वृत्तं किम् ?

(A) मालिनी (B) वसन्ततिलकम्

(C) स्रग्धरा (D) शिखरिणी

3. हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति । अत्र वृत्तं किम् ।

(A) रथोद्धता (B) मालिनी

(C) वंशस्थम् (D) आर्या

4 वृत्तशास्त्रे सर्वगुरुगणस्य संज्ञा का ?

(A) नगणम् (B) भगणम्

(C) मगणम् (D) सगणम्

5 काव्यमुच्चैः पठति । अत्र पठति इति पदस्य अर्थः कः ?

(A) आलपति (B) लिखति

(C) गच्छति (D) चरति

6 उदात्तानुदात्तस्वरितेषु स्वरितलक्षकं सूत्रं किम् ?

(A) उच्चैरुदात्तः (B) समाहारः

(C) हलन्त्यम् (D) शेषो घ्यसखि

Turn over

7 मधु + अरिः—सन्धत्त ।

(A) मधुवरि (B) मध्वरिः

(C) मध्वारिः (D) मधुअरिः

8 तत् + लयः—सन्धत्त ।

(A) तत्तयः (B) तल्लयः

(C) तल्लियः (D) तत्लयः

9 एतेषु गुणसंज्ञकः वर्णः कः ?.

(A) आ (B) ई

(C) ए (D) ऋ

10 कति माहेश्वरसूत्राणि सन्ति ?

(A) द्वादश (B) चतुर्दश

(C) त्रयोदश (D) दश

11 पूरयत-तस्मिन्निति निर्दिष्टे ———— ।

(A) पूर्वस्य (B) उत्तरस्य

(C) परस्य (D) अन्त्यस्य

12 स्व + ईरिणी । सन्धत्त

(A) स्वेरिणी (B) स्वैरिणी

(C) स्वारिणी (D) स्वीरिणी

13 पूरयत-विनयात् याति ———— ।

(A) धनम् (B) पात्रताम्

(C) विद्याम् (D) नयम्

14 पूरयत-संगीतमपि ———— सरस्वत्याः स्तनद्वयम् ।

(A) साहित्यम् (B) वीणा

(C) विद्या (D) वाक्

15 गण + ईशः । सन्धत्त. ।

(A) गणीशः (B) गणैशः

(C) गणेशः (D) गणाशः

16 अथ + एकदा । सन्धत्त ।

(A) अथैकदा (B) अथेकदा

(C) अथोकदा (D) अथाकदा

17 वर्ण्यावर्ण्यानां धर्मैक्ये कः अलङ्कारः ?

(A) दृष्टान्तः (B) दीपकम्

(C) यमकम् (D) उपमा

18 विषय्यभेदताद्रूप्यरज्जनं कस्मिन्नलङ्कारे सम्भवति ?

(A) अपह्नुतौ (B) निदर्शनायाम्

(C) उत्प्रेक्षायाम् (D) रूपके

19 संभावना स्यात् ________ । अलङ्कारः कः ?

(A) उत्प्रेक्षा (B) अतिशयोक्तिः

(C) अपह्नुतिः (D) दृष्टान्तः

20 ________ विशेषश्चेदुपमानोपमेययोः ।

(A) अनन्वयः (B) व्यतिरेकः

(C) दीपकम् (D) रूपकम्

21 न्यायमते कर्मणः कति भेदाः सन्ति ?

(A) षट् (B) पञ्च

(C) सप्त (D) चत्वारि

22. ईश्वरकृष्णकृतः ग्रन्थः कः ?

(A) सांख्यसूत्रम् (B) सांख्यकारिका

(C) सांख्यप्रवचनभाष्यम् (D) सांख्यतत्वकौमुदी

23. काव्यप्रकाशस्य कर्ता कः ?

(A) मम्मटः (B) विश्वनाथः

(C) अप्पय्यदीक्षितः (D) भामहः

24. वेदान्तसूत्राणां कर्ता क: ?

(A) शङ्कर: (B) भोज:

(C) बादराया (D) गौतम:

25 स्वप्नवासवदत्ते कति अङ्का: सन्ति ?

(A) पञ्च (B) सप्त

(C) षट् (D) दश

(25 × 2 = 50 marks)

II. Write short notes on any *five* :

पञ्च अधिकृत्य लघुटिप्पणी: लिखत :

26 वेदव्यास: ।

27 बाणभट्ट: ।

28 अर्थशास्त्रम्

29 मुद्राराक्षसम्

30 श्रीशङ्करं: ।

31 मेघसन्देश: ।

32 नारायणीयम् ।

33 काव्यकारणानि ।

(5 × 6 = 30 marks)

III Translate any *two* into regional language or into English :

प्रादेशिकभाषायां आङ्गलभाषायां वा **द्वे** अनुवदत :

34 गुणदोषौ बुधो गृह्णन्निन्दुक्ष्वेडाविवेश्वर: ।
शिरसा श्लाघते पूर्वं परं कण्ठे नियच्छति ।।

35 तवास्मि गीतरागेण हारिणा प्रसभं हृत: ।
एष राजेव दुष्यन्त: सारङ्गेणातिरंहसा ।।

36 मा निषाद प्रतिष्ठां त्वमगम: शाश्वती: समा: ।
यत्क्रौञ्चमिथुनादेकमवधी: काममोहितम् ।।

37 भवन्ति नम्रास्तरव: फलागमै: नवाम्बुभि: भूरिविलम्बिनो घना: ।
अनुद्धता: सत्पुरुषा: समृद्धिभि: स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ।।

(2 × 10 = 20 marks)